

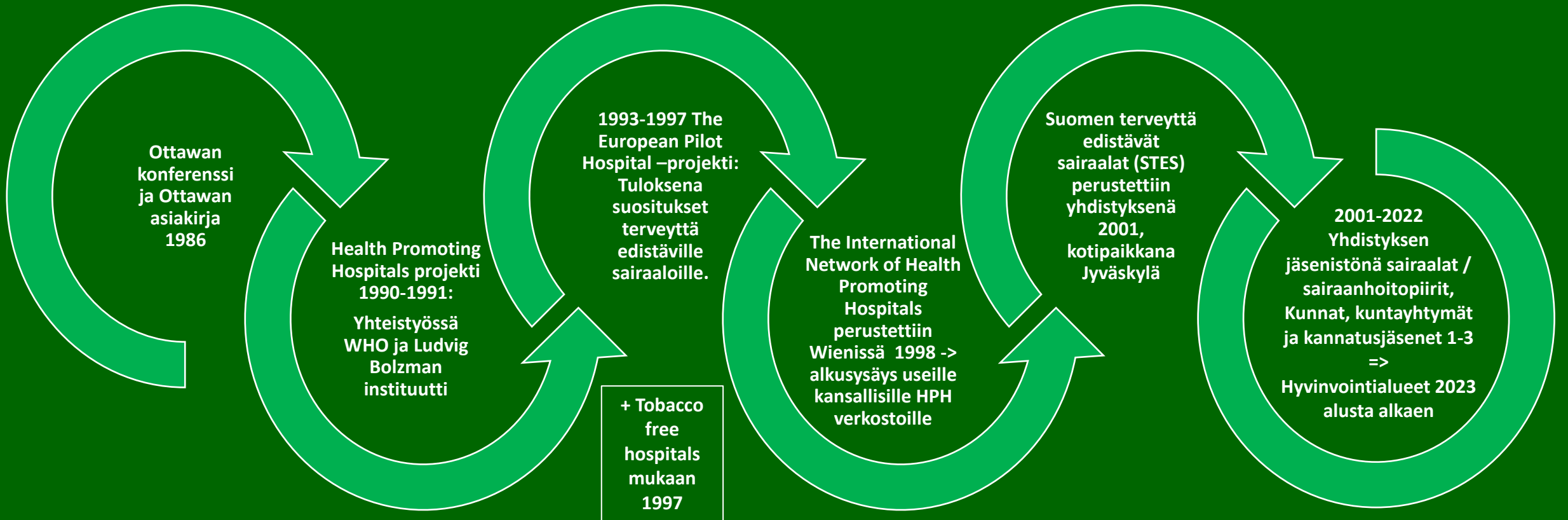
Standardit laadun kehittämisen tukena

Alueiden HYTE-tuki 24.4.2024

Eeva Häkkinen,
STESO ry:n hallituksen puheenjohtaja,
Hyvinvointikoordinaattori
Etelä-Savon hyvinvointialue

Vuosikymmeniä pitkäjänteistä kehittämistä

HPH-Yleiskonsepti luotiin kokouksessa 1991, jonka tuloksena olivat Budapestin suositukset terveyttä edistäville sairaaloille. Kahdessa kokouksessa Barcelonassa 1991 ja Milanossa 1992 valmisteltiin pilottiprojektia tuleville vuosille.

Suomi ollut aktiivinen kansainvälisessä verkostotyössä:

1. HPH-Standardit terveyttä edistäville sairaaloille 2006 +
2. Uudistetut standardit 2020 ja
3. Useiden muiden laadun kehittämiseen liittyvien standardien kehittämistyö

STESO ry. jäsenet, yhteistyöverkostot ja kehittämisen painopisteet

- Etelä-Karjalan hyvinvointialue
 - Etelä-Pohjanmaan hyvinvointialue
 - Etelä-Savon hyvinvointialue
 - HUS-yhtymä
 - Keski-Uudenmaan hyvinvointialue
 - Keski-Suomen hyvinvointialue
 - Lapin hyvinvointialue (uusi)
 - Pirkanmaan hyvinvointialue
 - Pohjois-Karjalan hyvinvointialue
 - Pohjois-Pohjanmaan hyvinvointialue
 - Pohjois-Savon hyvinvointialue
 - Päijät-Hämeen hyvinvointialue
 - Varsinais-Suomen hyvinvointialue
- Lisäksi yksi kannatusjäsen: Jyväskylän ammattikorkeakoulu

Jäsenet 2024.

Yhteistyöverkostot

- **Suomessa:** Kunnat, Kuntaliitto, Hyvil, Terve Kunta –verkosto,
- STM, THL, AVI, Kansanterveyden neuvottelukunta (STM)
- Filha ry. sekä useat muut sote-järjestöt kuten: Suomen Sairaanhoidajat, Lääkäriliitto, Ravitsemusterapeuttien yhdistys ry. (RTY), Duodecim
- **Kansainväliset verkostot:**
- HPH: International Network of Health Promoting Hospitals and Health Services
- MED-TF: Task Force Migration, Equity and Diversity
- GNTH: Global Network for Tobacco Free Health Care Services

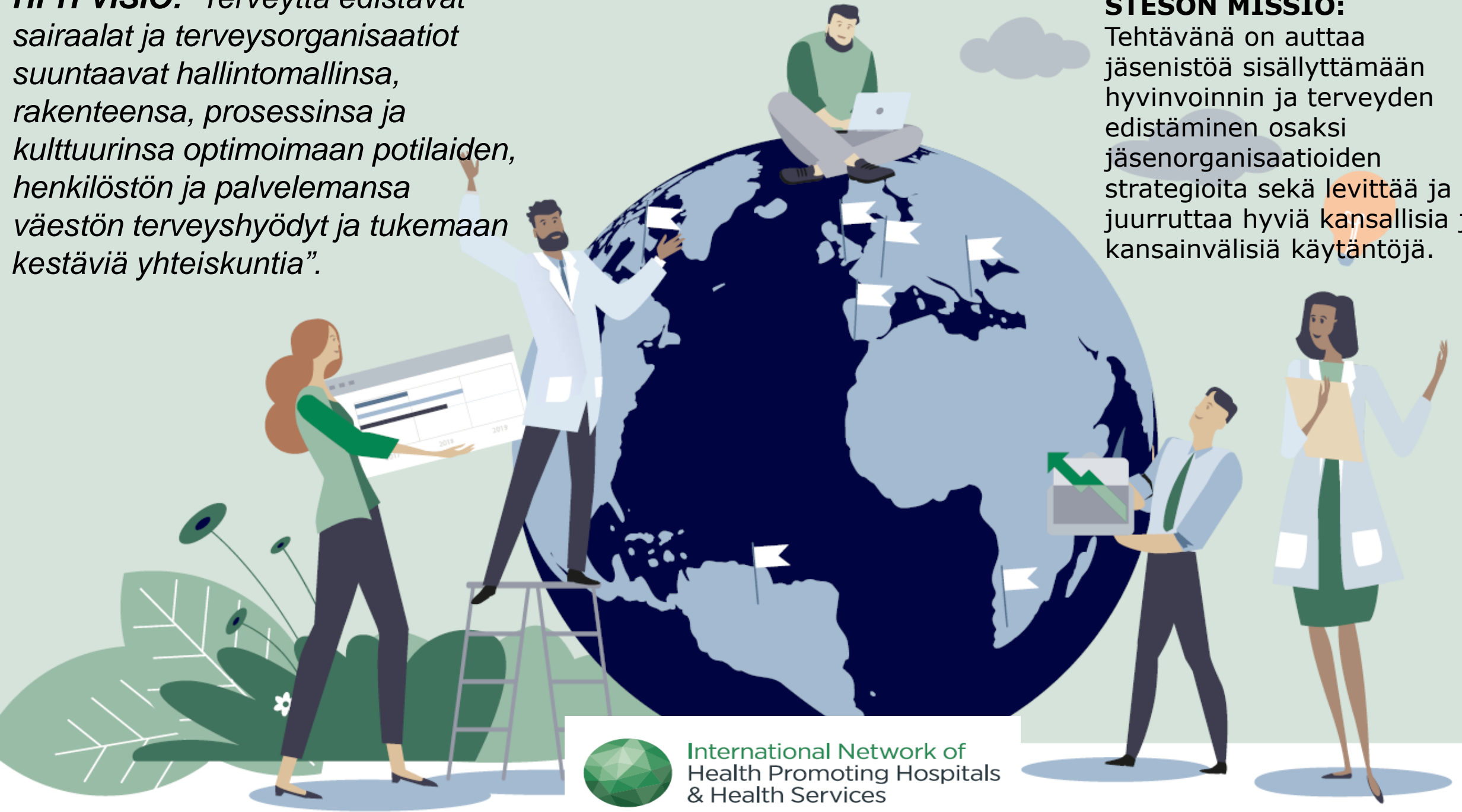
- **HPH standardit** suomennettu käsikirja ja siihen sisältyvä arviointiväline: Työstettävä enemmän Suomen olosuhteita vastaavaksi, jotta otetaan aktiivisemmin käyttöön.
- **Nikotiiniton sote-standardit ja arviointiväline** on käytössä ja vuosittaiset auditoinnit toteutuvat. Savuton leikkaus / Tupakoimattomana toimenpiteeseen toimintamalli kehitetty verkoston käyttöön.
- **Ravitsemusterveyden edistämisen standardit ja arviointiväline** kehitetty ja saatavissa verkkosivuilta www.steso.fi.
- **Yhdenvertaisuus ja tasa-arvo laajat standardit ja lyhyt arviointiväline:** uusi kansainvälisen verkoston kehittämisprojekti 2024-2026 alkamassa.

Kehittämisen kulmakivenä laatuun liittyvä työ

HPH VISIO: ”Terveyttä edistävät sairaalat ja terveysorganisaatiot suuntaavat hallintomallinsa, rakenteensa, prosessinsa ja kulttuurinsa optimoimaan potilaiden, henkilöstön ja palvelemansa väestön terveyshyödyt ja tukemaan kestäviä yhteiskuntia”.

STESON MISSIO:

Tehtävänä on auttaa jäsenistöä sisällyttämään hyvinvoinnin ja terveyden edistäminen osaksi jäsenorganisaatioiden strategioita sekä levittää ja juurruttaa hyviä kansallisia ja kansainvälisiä käytäntöjä.

International Network of
Health Promoting Hospitals
& Health Services

Arvoperustan muodostavat Terveyttä edistävien sairaaloiden perusperiaatteena olevat Wienin suositukset

- Ajaa ihmisarvon, oikeudenmukaisuuden, solidaarisuuden ja ammattietiikan asiaa ottaen huomioon väestöryhmien tarpeet, arvot ja kulttuurit,
- Suuntautua laadun parantamiseen, potilaiden omaisten ja henkilökunnan hyvinvointiin sekä ympäristönsuojeluun ja hyödyntää mahdollisuus tulla oppimiskeskuksiksi,
- Tarkastella terveyttä kokonaisvaltaisesti, ei vain parantavasta näkökulmasta,
- Olla ihmiskeskeinen ja pyrkiä tuottamaan terveystalveluja parhaalla mahdollisella tavalla potilaiden ja heidän omaistensa näkökulmasta, helpottaa parantumisprosessia ja edistää potilaiden oman arvon ja kykyjen löytymistä,
- Käyttää resursseja tehokkaasti ja kannattavasti sekä kohdentaa resurssit niin, että ne parhaiten lisäävät terveyttä,
- Muodostaa mahdollisimman läheiset suhteet muihin terveydenhuollon tasoihin ja yhteiskuntaan.

Asiakkaiden ja potilaiden
terveyden edistäminen: **St.2**
**Palvelujen saavutettavuuden
varmistaminen**

Terveyttä edistävä hoitokulttuuri ja
hoitoympäristö: **St.3**
**Ihmiskeskeisen
terveydenhuollon ja palvelujen
käyttäjien osallisuuden
varmistaminen**

Terveyttä edistävät sairaalat
organisaationa: **St.1**
**Terveyden edistämiseen
sitoutuminen**

Väestön terveyden edistäminen:
**St.5 Terveyden edistäminen
yhteiskunnassa**

Henkilökunnan terveyden
edistäminen: **St.4 Terveellisen
työpaikan ja toiminta-
ympäristön luominen**

Terveyden edistämiseen sitoutumisen osoittaminen

Tavoite: Organisaatio suuntaa hallintomallinsa, toimintaperiaatteensa, rakenteensa, prosessinsa ja kulttuurinsa optimoimaan potilaiden, henkilöstön ja palvelemissaan väestön terveyshyödyt ja tukemaan kestäviä yhteiskuntia.

- **1.1 Johtaminen**
- Toteutamme HPH-visiota osana yleistä organisaatiostrategiaa ja toimintamme heijastaa HPH-vision tavoitteita.
- Vaalimme terveyden edistämisen kulttuuria.
- Nimetty johtaja toteuttaa em. Visiota ja raportoi vuosittain johdolle toteutumisesta.
- HPH -visio on osa henkilöstön perehdytysohjelmaa sekä toiminnan ja käytäntöjen jatkuvaa kehittämistä
- **1.2 Toimintaperiaatteet**
- Tehtävät ja tavoitteet ovat linjassa vision kanssa ja niistä tiedotetaan aktiivisesti.
- Varmistamme vision toteuttamiseen tarvittavan infrastruktuurin, kuten tilojen laitteiden ja resurssien saatavuuden.
- **1.3 Seuranta, toteutus ja arviointi**
- Seuraamme systemaattisesti väestön terveystarpeita ja terveyteen vaikuttavia tekijöitä palvelujen suunnittelun ja arvioinnin perustana.
- Tarvittavat mittaukset on integroitu organisaatiomme tietojärjestelmiin
- Arvioimme määräajoin hoidon vaikuttavuuden parantamiseen tähtääviä interventioita

Palvelujen saavutettavuuden varmistaminen

Tavoite:

Organisaatio toteuttaa toimenpiteitä tilojensa saavutettavuuden, esteettömyyden ja hyväksyttävyyden varmistamiseksi.

- **2.1 Oikeudet ja saavutettavuus**
- Organisaatiollamme on menettelytavat sellaisten ihmisten tukemiseksi, joiden puutteelliset resurssit tai oikeudet päästä hoitoon vaarantavat ihmisoikeuksien toteutumisen. Tiedotamme potilaille heidän oikeuksistaan ja terveyden edistämisen toimintaperiaatteistamme.
- **2.2 Tieto ja esteettömyys**
- Organisaatiomme yhteystiedot, sijainti ja esteettömyys sekä saapumisohjeet löytyvät internetin hakukoneilla
- Verkkosivustomme on helppokäyttöinen myös heikon (digitaalisen) lukutaidon omaaville ja saatavilla eri kielillä
- Huomioimme potilasryhmien terveyslukutaidon, kielen ja kognitiiviset kyvyt kirjallisten materiaalien ym. Kehittämisessä
- Tarjoamme aktiivisesti palveluja marginaaliryhmille ja heikommassa asemassa oleville.
- Organisaatiomme on potilaille ja vierailijoille esteetön ja helppo navigoida vammoista ja rajoitteista riippumatta
- **2.3 Sosiokulttuurinen hyväksyttävyys**
- Osoitamme tietoisuutta yhteisön eri ryhmien arvoista, tarpeista ja mieltymyksistä sekä kunnioitusta niitä kohtaan
- Toteutamme erityistoimenpiteitä varmistaksemme, että kaikkien oikeuksia kunnioitetaan
- Pyrimme mukauttamaan menettelyjämme haavoittuvassa asemassa olevien erityistarpeisiin
- Potilaat ovat mukana testaamassa navigointi- ym. Järjestelmiä (ml. Digitaaliset palvelut), joita testataan ja kehitetään palautteen perusteella

Ihmiskeskeisen terveydenhuollon ja käyttäjien osallistumisen lisääminen

Tavoite: Organisaatio pyrkii parhaisiin mahdollisiin potilaskeskeisiin hoitotuloksiin ja hoidon vaikuttavuuteen sekä antaa palvelun käyttäjille / yhteisöille mahdollisuuden osallistua ja vaikuttaa toimintaansa.

- **3.1 Hoidon tarpeisiin vastaaminen**
- Kehitämme menetelmiä potilaiden terveystarpeiden arvioimiseksi yhdessä potilaiden, omaisten ja henkilökunnan kanssa.
- Organisaatiollamme on vakioitu lähestymistapa riskikäyttäytymistä koskevien interventioiden tarpeen arviointiin ja dokumentointiin koskien mm. tupakointia, päihteiden käyttöä, ravitsemusongelmia ja liikkumattomuutta.
- Käytämme ohjeita somaattisten potilaiden mielenterveysriskien havaitsemiseen ja mielenterveyspotilaiden somaattisten terveysriskien tunnistamiseen
- Lasten terveystarpeet arvioidaan lasten, vanhempien, sukulaisten, hoitajien ja asiaan liittyvien hoitopalvelun tarjoajien aktiivisella panoksella
- Organisaatiollamme on kehitetyt menettelyt haavoittuvassa asemassa olevien potilaiden tarpeiden tunnistamiseksi, ja vähennämme eriarvoisuutta palveluissamme

Ihmiskeskeisen terveydenhuollon ja käyttäjien osallistumisen lisääminen (jatkuu)

- **3.2 Huomaavaiset hoitokäytännöt**
- Luomme ympäristön, jossa potilaat ja omaiset tuntevat olonsa turvalliseksi ja heidän ihmisarvoaan ja identiteettiään kunnioitetaan
- Potilaskonsultaatiot järjestetään yksityisissä huoneissa/tiloissa ja sopivan pituisina, jotta ne tukevat toimivaa viestintää
- Kunnioitamme aina potilaiden yksityisyyttä ja pitkäaikaisilla potilailla on mahdollisuus löytää rentoutumispaikkoja. Puolisoille tai lähiomaisille annetaan tarvittaessa mahdollisuus jäädä potilaan luo.
- Annamme potilaille ja omaisille tilaisuuden ja mahdollisuuden olla aktiivisia kumppaneita yhteistuottajina terveydenhuollon ja hoitopolun yhteisissä päätöksentekoprosesseissa.
- Tarjoamme kaikille potilaille oikeuden yksilölliseen, ikätasoiseen ja heidän kulttuuriinsa sopivaan ennaltaehkäisyyn, terveyden edistämiseen, hoitoon, kuntoutukseen ja palliatiiviseen hoitoon.
- Organisaatiollamme on korkean riskin seulontaohjeet senioreille, ja terveyden edistäminen, kuntoutus ja riskien hallinta sisällytetään osastojen kliinisen käytännön ohjeisiin ja hoitopolkuihin tarpeen mukaan.
- Toteutamme WHO:n/Unicefin vauvamyönteisyysohjelman suosituksia soveltuvien osin.
- Toteutamme Global Network for Tobacco Free Healthcare Services – savuttomuusverkoston standardeja.

Ihmiskeskeisen terveydenhuollon ja käyttäjien osallistumisen lisääminen (jatkuu)

- **3.3 Potilas- ja hoitotyöntekijäviestintä**
- Toteutamme potilaskeskeistä viestintää ja jaettua päätöksentekoa tukeaksemme potilaiden ja omaisten aktiivista roolia
- Koulutamme henkilökuntaa viestintätaidoissa ja potilaskeskeisyydessä sisältäen kirjallisen ja suullisen viestinnän menetelmiä sekä selkokieltä ja palauteviestintää
- Odotamme henkilökunnan viestivän kunnioittavasti ja arvostavasti. Tarjoamme mahdollisuuden käyttää tulkkeja viestinnän helpottamiseksi. Kaikki potilaat voivat esittää vapaasti kysymyksiä.
- **3.4 Potilaan käyttäytymisen muutoksen ja voimaannuttamisen tukeminen**
- Tarjoamme potilaille selkeää, ymmärrettävää ja asianmukaista tietoa heidän tilastaan, hoidostaan ja terveyteensä vaikuttavista tekijöistä
- Tarjoamme yksilölliseen tarpeeseen kohdennettuja ja tehostettuja neuvontapalveluja keskeisistä riskitekijöistä
- Tuemme omahoitoa interventioilla, jotka auttavat potilasta hallitsemaan terveydentilaansa ja valmistautumaan kotiutukseen tai pitkäaikaiseen seurantaan.

Ihmiskeskeisen terveydenhuollon ja käyttäjien osallistumisen lisääminen (jatkuu)

- **3.5 Potilaan, omaisten, hoitajien ja yhteisön osallistaminen**
- Tuemme käyttäjien osallistumista palvelujen suunnitteluun, toteutukseen ja arviointiin. Tunnistamme käyttäjät, jotka ovat vaarassa jäädä osallistavien prosessien ulkopuolelle. Edistämme syrjäytymis- ja syrjintävaarassa olevien osallistumista.
- Potilaiden kannalta merkitykselliset asiakirjat ja palvelut kehitetään ja testataan yhdessä potilasasiamiesten kanssa.
- Kannustamme vapaaehtoisia osallistumaan ja vaikuttamaan toimintaan.
- **3.6 Yhteistyö hoitopalvelujen tarjoajien kanssa**
- Teemme yhteistyötä muiden hoitopalvelujen tarjoajien kanssa maksimoidaksemme terveyshyödyt
- Organisaatiollamme on hyväksytty menettely asiaankuuluvien potilastietojen vaihtamiseksi muiden organisaatioiden kanssa
- Vastaanottavalle organisaatiolle annetaan hyvissä ajoin lähettävän organisaation toimittama kirjallinen yhteenveto potilaan tilasta, terveystarpeista ja interventioista

Terveellisen työpaikan ja toimintaympäristön luominen

Tavoite: Organisaatio kehittää terveyttä edistävän työpaikan ja pyrkii olemaan terveyttä edistävä toimintaympäristö, joka parantaa kaikkien potilaiden, omaisten, henkilökunnan, tukihenkilöstön ja vapaaehtoisten terveyttä.

- **4.1 Henkilöstön terveystarpeet, osallistuminen ja terveyden edistäminen**
- Luomme terveyttä edistävän työpaikan ja tarjoamme säännöllisiä arviointeja henkilöstön terveystarpeista ja terveyden edistämistoimintaa liittyen tupakointiin, päihteiden käyttöön, ruokavalio- / ravitsemusongelmiin, liikkumattomuuteen ja psykososiaaliseen stressiin. Arviointeja mukautetaan, jotta mahdolliset tukitarpeet tunnistetaan oikea-aikaisesti.
- Kehitämme henkilöstön tietoisuutta terveystarkastuksista ja varmistamme henkilöstön osallistumisen kliinisen työn prosesseihin ja henkilöstön työympäristöön vaikuttaviin päätöksiin. Kehitämme työkäytäntöjä, joihin osallistuu tarvittaessa monialaisia tiimejä huomioiden psykososiaalisen työympäristön.
- **4.2. Terveellinen toimintaympäristö**
- Luomme ympäristön, jossa potilaat, omaiset ja henkilökunta tuntevat olonsa turvalliseksi ja jossa heidän ihmisarvoaan ja identiteettiään kunnioitetaan
- Sovellamme universaalien suunnittelun periaatteita fyysiseen ympäristöön aina, kun se on mahdollista. Organisaatiomme on puhdas ja viihtyisä.
- Organisaatiossamme on hyvä valaistus, liikkumattomat lattiapinnat, vakaat huonekalut ja esteettömät kulkureitit
- Tarjoamme potilaille, henkilökunnalle ja vierailijoille tiloja ja tilaisuuksia rentoutumiseen, liikuntaan ja seurusteluun
- Tarjoamme terveellistä ravintoa ja kiellämme tiloistamme ja niiden lähiympäristöstä epäterveelliset vaihtoehdot
- Varmistamme, että terveydenhuollon ympäristö on savuton ja päihteetön ja pystyy minimoimaan tarpeettoman melun

Standardi 5

Terveyden edistäminen yhteiskunnassa

Tavoite: Organisaatio ottaa vastuun terveyden edistämisestä paikallisyhteisössä ja palvelemana väestön keskuudessa.

- **5.1 Väestön terveystarpeet**
- Keräämme tietoa palvelujen käyttömalleista saatavuuden ja tasapuolisuuden parantamiseksi. Teemme yhteistyötä kansanterveysorganisaatioiden kanssa kerätäksemme tietoa väestön terveystilanteesta, terveydenhuollon tarpeista ja terveyteen vaikuttavista tekijöistä. Keräämme tietoa sairauksien ehkäisyyn ja terveyden edistämiseen liittyvistä tarpeista.
- **5.2 Yhteisön terveyden huomioiminen**
- Kehitämme aktiivisia interventioita, kuten terveystalkoita eri ikäryhmille primaaripreventiota varten. Teemme yhteistyötä järjestöjen kanssa tukeaksemme tiedon vaihtoa ja aktiivista osallistumista. Otamme vastuun innovatiivisten palvelujen tarjoamisesta yhteisön huono-osaisille väestöryhmille mm. kotikäyntien tai hoitokeskusten kautta
- **5.3 Ympäristöterveys**
- Parannamme potilaiden, henkilöstön ja yhteisön terveyttä edistämällä turvallisten kemikaalien, materiaalien ja prosessien käyttöä. Vähennämme terveysalan tuottaman jätteen määrää ja otamme käyttöön ympäristöystävälliset jätetuolto- ja hävittämisvaihtoehdot.
- Vähennämme fossiilisen energian käyttöä, edistämme energiatehokkuutta sekä vaihtoehtoisia uusiutuvaa energiaa. Toteutamme säästö, kierrätys- ja käsittelytoimenpiteitä vähentääksemme veden kulutusta ja jäteveden aiheuttamaa saastumista. Kehitämme strategioita, jotka pienentävät sairaalan ilmastojälkeä ja osuutta saastumisessa
- Edistämme terveellisiä ruokailutottumuksia ja hankimme yhteisössä kestävästi tuotettua lähiruokaa. Otamme käyttöön vihreän rakentamisen periaatteet osaksi tilojen suunnittelua rakentamista ja remontointia.

Terveyden edistäminen yhteiskunnassa (jatkuu)

- **5.4 Tiedon, tutkimuksen ja valmiuksien jakaminen**
- Edistämme tutkimusta terveyden edistämiseen ja sairauksien ehkäisemiseen tähtäävistä interventioista ja haavoittuvassa asemassa olevien interventioista hoidon esteettömyyden ja laadun parantamiseksi. Osallistumme aktiivisesti oppimis- ja tiedon jakamistoimintaan kansainvälisissä, kansallisissa ja alueellisissa HPH-verkostoissa.
- Tuemme suunnittelu, arviointi- ja tutkimustoimintaa, jossa potilaat, omaiset ja palvelujen käyttäjät osallistuvat menetelmien kehittämiseen
- Valistamme kansalaisia terveyteen vaikuttavista tekijöistä ja laajemmista yhteiskunnallisista terveyshaasteista.
- Kehitämme malleja ja paikkoja jatkuvaan tiedottamiseen päätöksentekijöille ja heidän kanssaan käytävään vuoropuheluun.

Suomen terveyttä edistävät sairaalat ja organisaatiot ry. on tuottanut diasarjan, joka edustaa edellä kuvattua suomennettua HPH standardikonaisuutta. Diasarjan tekstit on käännetty ja muokattu alkuperäisestä englanninkielisestä lähteestä:

”International Network of Health Promoting Hospitals and Health Services. 2020 Standards for Health Promoting Hospitals and Health Services. Hamburg, Germany: International HPH Network; December, 2020.”

Lisäksi vuonna 2021 on julkaistu standardien arviointityökalu, joka on tarkoitus kääntää ja julkaista suomeksi 2024:

”Self-Assessment Tool for implementing the 2020 Standards for Health Promoting Hospitals and Health Services”.

Muut kansainväliseen Health Promoting Hospitals and Health Services –verkostoon liittyvät standardit

- **Nikotiiniton sote-verkosto** (aiemmin tupakaton sote / savuton sairaala –verkosto) itseauditointilomakkeet uudistettu 2023 aiemmin käytössä olleesta laajasta auditointilomakkeesta.
- **Yhdenvertaisuusverkoston** Task Force Migration, Equity & Diversity (TF MED) standardit on suomennettu ja hyväksytty käyttöön STESO -verkostossa 2017 ja yhdenvertaisuuden arvioinnin tarkistuslista hyväksytty 2020.
- **Ravitsemusterveyden edistämisen standardit** ja ravitsemushoidon indikaattorit, joista on saatu maininta Ravitsemushoitosuositukseen (THL 2023).
- Standardit ja niiden kehittäminen ovat esimerkkejä laadun, itsearvioinnin ja tiedolla johtamisen työkaluista.
- Kaikki standardit ja niihin liittyvät muut materiaalit ovat ladattavissa osoitteesta www.steso.fi -> Materiaalit

Lämmin kiitos mielenkiinnosta ja
tervetuloa mukaan aktiiviseen
verkostoon!

Yhteystiedot: Eeva Häkkinen, +358 44 351 2321, eeva.hakkinen@etelasavonha.fi

